

Fikk stipend – skriver bok

Da Anne Grete Orlien fikk 75 000 kroner i stipend i vår, rykket hun ett skritt nærmere målet om å gi ut en bok om hvordan det er å få en alvorlig diagnose.

Tekst Johan Alvik

Anne Grete Orlien (60) er psykiatrisk sykepleier. Hun jobber som daglig leder i Stovner bydel i Oslo. I mange år har hun båret på en drøm om å gi ut bok om hvordan det er å få en alvorlig diagnose og hvordan sykdom påvirker livskvaliteten. Det er ikke en selvbiografi, men en bok med pasienthistorier – fortalt av mennesker med psykisk uhelse.

– Det var en fantastisk anerkjennelse å få dette stipendet, sier Anne Grete Orlien.

Beskjeden om at hun hadde fått stipendet kom 1. mai, etter at hun hadde gått i tog sammen med andre medlemmer av Norsk Sykepleierforbund. Det var Kjell-Henrik Hendrichs som ringte.

■ Stipendets grunnlegger

Maria Kristofa Lysnes var sykepleier, rektor og lærebokforfatter. Hun døde i 2004, og etterlot seg en stiftelse som i dag forvalter en arv på rundt en og en halv million kroner. I år delte stiftelsen for første gang ut stipend. Stipendet har ifølge stiftelsen til hensikt å videreføre Lysnes sitt arbeid med å heve kvaliteten på sykepleierutdanningen og sykepleie innen det psykiske helsefeltet, i en aktuell og framtidrettet form.

Han er medlem av stipendkomiteen til Marie Kristofa Lysnes stiftelse, som delte ut stipendet. Hendrichs fortalte Orlien at hun var blitt 75 000 kroner rikere.

– Jeg ble så lykkelig og måtte be han gjenta det. Ikke bare én, men flere ganger, sier Orlien.

Ifølge Kjell-Henrik Hendrichs skal stipendet sette mottakeren i stand til å gjennomføre et prosjekt det ellers ville vært vanskelig å få til. Anne Grete Orlien har jobbet med boken siden 2010. Pengene gjør at hun kan ta seg fri én dag annenhver uke uten lønn for å skrive, samt at hun kan dekke utgifter for medforfatterne.

– Vi er godt i gang, men det er en lang vei til mål. Selve skrivarbeidet har vi brukt flere år på allerede, men arbeidet som ligger i selve redigeringen og utformingen er kanskje det største arbeidet, og der har vi bare så vidt begynt, sier Orlien.

Ikke alene

Orlien har møtt mange ressurssterke mennesker som psykiatrisk sykepleier. Mennesker som selv har følt hvordan det er å ha en diagnose og å være psykiatrisk pasient. En av dem er Gunn

Pound. Det var hun som fant på tittelen til boken «De så diagnosen, ikke meg». Pound forteller sin historie i boken.

Mange skal bidra med selvskrevne opplevelser, andre skal Orlien intervjue. En skriver om å bruke teater i behandlingen av mennesker med psykisk uhelse. En hobbyfotograf tar bilder. En sykepleierstudent bidrar med avsluttende refleksjoner til hvert kapittel.

Boken skal deles inn i 15 kapitler. Orlien forteller at de ulike kapitlene skal handle om fremmedgjøring, utstøtelse, skam, skyld, fortvilelse, isolasjon, død, men også om vilje, humor og tro på framtiden.

Skrev når hun sørget

Anne Grete Orlien har selv opplevd kriser. Hun og ektemannen Bjarne Hjeltne hadde to sønner, nå har de ingen.

– Våre to sønner ble 18 og 27 år gamle. Kristian døde i 2005 av omfattende hodeskader etter at han ble utsatt for vold på byen i Oslo. Øyvind døde i 2010 av en sjelden form for kreft, sier hun.

– *Har din egen livserfaring påvirket valget om å skrive bok?*

– Ja, absolutt. Jeg tok mitt første skrivekurs rett etter at Kristian ble

SKRIVER BOK: Anne Grete Orlien skal bruke pengene til å gi ut bok sammen med folk som har opplevd hvordan det er å være psykisk syk. Foto: Ragnhild Krogvig Karlsen.

drept. Det andre etter at Øyvind døde. For meg har det vært viktig å bearbeide sorgen med noe som kan komme til uttrykk gjennom ord på papir, sier hun.

Hun forteller at tapet av sønnene har gitt arbeidet som sykepleier en enda dypere mening.

– Det at vi som foreldre skulle miste begge våre barn i løpet av fem år har forandret meg som fagperson. Veien videre gir mening når jeg kan bruke min egen erfaring til å forstå brukere jeg møter ved aktivitetssenteret der jeg arbeider, sier hun.

Orlien skriver om sønnene i boken.

Gir innsikt

Målgruppen for boken er alle som

arbeider med psykisk helse, men først og fremst studenter.

– Det er viktig å formidle disse historiene. Det kan hjelpe studenter og annet

«For meg har det vært viktig å bearbeide sorgen.»

helsepersonell til å forstå hvordan det er å ha psykisk uhelse og å være i behandling.

Hun forteller at det er sterke historier som formidles.

Orlien håper at boken vil vekke debatt og at den vil føre til bedre forhold for psykisk syke.

– Hvis vi ønsker å forandre hverdagen for dem som sliter med psykiske

problemer må vi tørre å snakke om det som er vondt og vanskelig. Det er behov for nytenkning der fagfolk, brukere, pasienter og pårørende går nye veier og

sammen bygger rettferd for dem som opplever uverdige forhold. I lang tid har psykiske lidelser vært sett ned på som mindreverdig og noe vi helst ikke skal snakke høyt om.

– Når kommer boken ut?

Det vet jeg ikke. Foreløpig har jeg ikke kontaktet noen forlag, så det blir neste prosjekt. ■